

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av sjöarbetstidslagen och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att sjöarbetstidslagen och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart skall ändras så att de motsvarar de ändringar som gjorts i 1978 års internationella konvention angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakt-hållning.

Enligt förslaget skall i sjöarbetstidslagen och lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart skrivas in bestämmelser om minimivilotiderna för vakthållande personal. Den vakthållande personalen skall under varje period av 24 timmar ges en vilotid på minst 10 timmar. Vilotiden kan dock delas in i högst två delar av vilka den ena skall vara minst sex timmar lång.

Vaktpersonalens minimivilotid kan under högst två på varandra följande perioder av 24 timmar förkortas till sex timmar åt gången, om arbetstagaren under varje sjudygnsperiod ges en vilotid på minst 70 timmar. I lagarna föreslås också en bestämmelse om vaktsheman.

Vidare föreslås det att lagarna i fråga bli ändrade på så sätt att behovet av ändringar i regleringen av den vakthållande personalens minimivilotider beaktas.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

ALLMÄN MOTIVERING

1. 1978 års internationella konvention angående normer för sjöfolksutbildning, certifiering och vakthållning

1.1. Allmänt

Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) godkände under sin konferens 1978 en internationell konvention angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning, nedan *STCW-konventionen*. Konventionen trädde i kraft i Finland genom förordningen om bringande i kraft av 1978 års internationella konvention angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning (277/1984). Konventionen ändrades sommaren 1995 vid Internationella

sjöfartsorganisationens konferens. Eftersom Finland har lagt in en reservation mot det ändrade dokumentet, trädde de ändringar i fråga om den vakthållande personalens minimivilotider som har gjorts i en bilaga till den reviderade konventionen i kraft den 1 februari 1997 för de andra avtalsparternas del, men inte för Finland. När de finländska bestämmelserna om den vakthållande personalens vilotider har fåtts att motsvara kraven i STCW-konventionen kan Finland ta tillbaka reservationen och förbinda sig att följa konventionen.

Utöver de ändringar som gäller arbetstiden beaktas andra ändringar som föranleds av STCW-konventionen i sådana författningar på lägre nivå som utfärdas senare.

1.2. Bestämmelserna om den vakthållande personalens vilotider

I STCW-konventionen ingår bestämmelser som gäller vakthållning och den vakthållande personalens ställning. Enligt punkt 1 i A-VIII/1 1 STCW-konventionen skall för alla dem som har förordnats till uppgifter som vakthavande befäl eller vakthavande manskap ges minst 10 timmar vila under varje period av 24 timmar. Vilotiden kan delas upp i högst två delar, av vilka den ena skall var minst sex timmar lång. Vilotiderna behöver dock inte följas i nödsituationer och vid säkerhetsövningar. Minimivilotiden på tio timmar kan förkortas till sex timmar oavbruten vila. Då förutsätts att vilotiden förkortas under högst två på varandra följande perioder av 24 timmar och att de personer som konventionen avser under varje sju-gygnsperiod ges en vilotid på minst 70 timmar.

Vidare finns i konventionen en bestämmelse om att vaktpersonalens vaktsceman skall upprättas på en synlig plats.

2. Nuläge

2.1. Bestämmelserna om vilotider i sjöarbetstidslagen

I sjöarbetstidslagen (296/1976) ingår bestämmelser om arbetstiderna för sjömän som arbetar på fartyg som används i utrikesfart. I lagen bestäms bl.a. om ordinarie arbetstid, placering av arbetstiden, skiftarbetares och ekonomiarbetares skyldighet att utföra arbete på helgdag och lördag, begränsningar i fråga om hållande i övertidsarbete samt ersättnings- ar för övertidsarbete.

Om sjöfolkets vilotider per dygn bestäms i 9 § 3 mom., som gäller hållande i övertidsarbete. Enligt lagrummet skall en arbetstagarare ges en tillräcklig, minst sex timmar och en arbetstagarare under 18 år minst åtta timmar lång sammanhängande vila per dygn.

Vilotiderna regleras dessutom indirekt genom bestämmelserna om placering av arbetstiden. Enligt 5 § sjöarbetstidslagen skall den ordinarie arbetstiden för skiftarbetare under hamndygn placeras mellan klockan 6 och klockan 18 och för dagarbetare under såväl sjö- som hamndygn mellan klockan 6 och klockan 18. Den ordinarie arbetstiden för ekonomiarbetare på passagerarfartyg kan

placeras inom en tidsperiod på 14 timmar i dygnet. För ekonomiarbetare på andra än passagerarfartyg kan arbetstiden placeras mellan klockan 6 och klockan 19. För helgdags- och lördagsarbete finns dessutom särskilda begränsningar.

Enligt bestämmelsen om hållande i övertidsarbete får arbetstiden per dygn för en sjöman vara högst 16 timmar. Utöver den ordinarie arbetstiden per dygn får sjömän hållas i övertidsarbete högst 16 timmar i veckan. Om undantag från dessa huvudregler bestäms bl.a. i 10 §, som gäller nödsituationer.

2.2. Bestämmelserna om vilotider i lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

Lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982) tillämpas på arbete som på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande utförs på fartyg i inrikesfart. Enligt lagens 2 § avses med inrikesfart trafik inom Finlands gränser samt på den arrenderade delen av Saima kanal och på Rysslands vattenområden i omedelbar anslutning till kanalen. I 3 § finns bestämmelser om undantag från tillämpningsområdet.

Enligt 12 § lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart skall de arbetstagarare på vilka lagen tillämpas ges en tillräcklig, minst åtta timmar lång oavbruten vilotid per dygn. För en arbetstagarare som fyllt 18 år kan vilotiden dock förkortas med högst två timmar, om hans arbete har ordnats i vakter på det sätt som avses i 5 § 1 mom. Enligt lagrummet skall arbetsgivaren dessutom undvika att regelbundet hålla arbetstagarare i övertidsarbete.

I 5 § lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart finns bestämmelser om hur arbetstiden skall indelas i vakter om arbetstagararna bor ombord på fartyget när det är i användning. I sådana fall kan arbetet indelas i vakter som omfattar minst fyra och högst sex timmar och som skiftar regelbundet under dygnet, om det är absolut nödvändigt för att fartyget hela tiden skall kunna gå säkert. Enligt paragrafen kan arbetet indelas i två vakter som skiftar regelbundet under dygnet endast om arbetstagararnas bostadsutrymmen ombord på fartyget på grund av fartygets ringa storlek är sådana att ett arrangemang med flera vakter än två inte kan anses ändamålsenligt från arbetstagararnas synpunkt.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inga ekonomiska verkningar och inte heller med avseende på organisation och personal, miljö eller medborgarna.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts av delegationen för sjömansärenden, som verkar i samband med arbetsministeriet. I delegationen finns företrädare för såväl arbetsgivar- som löntagarorganisationerna inom sjöfarten. Delegationen är enhällig i frågan.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Sjöarbetstidslagen

2 §. *Undantag från tillämpningsområdet.* I paragrafen anges vilka personers arbete som inte omfattas av sjöarbetstidslagen. Lagen tillämpas inte på befälhavaren på ett fartyg som utöver befälhavaren har minst två anställda. Eftersom STCW-konventionens bestämmelser om minimivilotider skall tillämpas på alla som går vakt, föreslås en sådan ändring av 2 § 1 punkten att lagens 9 a, 10 och 19 a § tillämpas också på en sådan befälhavare på ett fartyg som deltar i vakten. Ett motsvarande tillägg föreslås i 2 punkten. Således skall 9 a, 10 och 19 a § tillämpas på maskinchefen och den främsta styrmannen när de deltar i vakthållningen.

4 kap. Övertidsarbete och vilotider.

Eftersom det i 4 kap. enligt förslaget skall ingå bestämmelser om vilotider, föreslås kapitlets rubrik bli ändrad för att motsvara bestämmelserna i kapitlet.

9 §. *Hållande i övertidsarbete.* Om övertidsarbete som ersätts med ett vederlag enligt 12 § 2 mom. och 14 § bestäms för närvarande i 10 § 2 mom. Eftersom bestämmelserna om hållande i övertidsarbete föreslås bli koncentrerade till 9 §, flyttas bestämmelserna i 10 § 2 mom. i den gällande lagen till 9 § 3 mom. På så sätt införs i 9 § också bestämmelser om vilken ställning övertidsarbete som ersätts med ett vederlag har i förhållande till det maximala övertidstimmar per vecka som anges i 9 § 2 mom.

Eftersom det i paragrafen enligt förslaget ingår bestämmelser enbart om hållande i övertidsarbete, föreslås att bestämmelserna i gällande 9 § 3 mom. flyttas till 9 a § 1 mom.

9 a §. *Minimivilotider.* Enligt förslaget

skall bestämmelserna om minimivilotiderna för sjömän samlas i en ny 9 a §. Därför föreslås det att bestämmelserna i 3 mom., som gäller vilotiden per dygn, i den gällande 9 § om övertidsarbete skall flyttas till 9 a § 1 mom. Bestämmelsen om vilotid i 1 mom. skall tillämpas på alla andra som omfattas av lagen än sjömän med vaktuppgifter.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de minimivilotider för vakthållande personal som avses i STCW-konventionen. I paragrafen definieras inte särskilt vilka som hör till den vakthållande personalen, utan detta bestäms enligt STCW-konventionen och författningar på lägre nivå som utfärdas separat.

Vakthållningen på fartyg ordnas vanligen som dygnet runt-verksamhet främst i form av vakt på kommandobrygga, däck och maskinavdelning och som radiovakthållning. Den vakthållande personalen arbetar härvid vanligen i skift enligt ett på förhand uppgett arbetstidsschema.

Den vakthållande personalens minimivila per dygn bestäms enligt 2 mom. Således tillämpas minimivilotiden enligt 1 mom. inte på den vakthållande personalen under den period vakthållningen pågår. Den vakthållande personalen skall under varje period av 24 timmar ges en vilotid på minst 10 timmar. Detta innebär att sjömannen under den period han går vakt skall få vila minst 10 timmar under vilken 24-timmarsperiod som helst. Av denna tid skall minst sex timmar vara oavbruten vilotid. Den tidpunkt när vilan ges är inte knuten till någon definition av dygnet och inte heller till den tid när arbetsskiftet eller vakten börjar. Bestämmelsen om minimivila för vakthållande personal leder till att den vakthållande personalens arbetstid enligt den första meningen i 2 mom. kan placeras inom en högst 14 timmar lång tidsperiod.

Enligt den andra meningen i 2 mom. kan vilotiden indelas i högst två delar av vilka den ena skall vara minst sex timmar lång. Delningen av minimivilotiden gör det möjligt att tillämpa t.ex. ett sådant treskiftssystem att de anställda som håller vakt arbetar två skift på fyra timmar vardera. Då bli det tid för åtta timmar vila mellan arbetsskiften.

Paragrafens 1 mom. tillämpas på andra än sjömän som går vakt. Om en anställds arbetsuppgifter varierar på ett sådant sätt att han ibland omfattas av bestämmelsen om minimivila enligt 1 mom. och ibland enligt 2 mom., skall det när vakterna ordnas säkerställas att också den som kommer på sitt första vaktpass har fått vila tillräckligt. Vakhållningen skall arrangeras på ett sådant sätt att den vakhållande personalens prestationsförmåga inte försvagas av trötthet. Besättningsens uppgifter skall arrangeras så att den vakt som inleder resan och också de följande vakterna är tillräckligt utvilade och även i övrigt i sådant skick som deras uppgifter förutsätter när de inleder vakten.

Enligt 3 mom. kan den minimivilotid för den vakhållande personalen som avses i 2 mom. under högst två på varandra följande perioder av 24 timmar förkortas till sex timmar åt gången, om arbetstagaren under varje sju-dygnperiod ges en vilotid på minst 70 timmar. Vilotiden kan förkortas till sex timmar endast tillfälligt, dvs. under två på varandra följande 24-timmarsperioder åt gången. Därefter skall arbetstagaren ges en minimivilotid på 10 timmar enligt 2 mom. De ersättande vilotider som föranleds av att minimivilotiden förkortats skall ges på ett sådant sätt att arbetstagaren under varje sju-dygnperiod får den minimivilotid på 70 timmar som föreslås ingå i momentet. Vilotid (ersättande) som är längre än den minimivilotid på 10 timmar som avses i 2 mom. kan ges också före en förkortning av vilotiden enligt 3 mom., om den totala mängden minimivila uppnås under sju-dygnperioden. Tidpunkten för ersättande vilotider bör framgå av det vakt-schema som skall göras upp för den vakhållande personalen. Bestämmelser om vakt-schema föreslås i 19 a §. Förkortas den vakhållande personalens minimivilotid på det sätt som avses i 3 mom., kan den ersättande vilotid som motsvarar förkortningen beaktas endast en gång vid bedömningen av om minimivilotiden uppnås under beräkningsperioden på sju dygn.

Ingen motivering förutsätts för en förkort-

ning av vilotiden enligt 3 mom., utan vilotiden kan förkortas om arbetsgivaren anser att arbetsarrangemangen kräver det. När vilotiderna förkortas skall dock beaktas att en sjömans arbetstid enligt 9 § 1 mom. får vara högst 16 timmar per dygn.

10 §. *Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider.* Enligt paragrafen tillämpas begränsningarna av övertidsarbete i 9 § inte om övertidsarbetet utförs i sådana undantagsfall som särskilt nämns i paragrafen. I paragrafen hänvisas till det maximala antalet övertidstimmar per vecka och det maximala antalet arbetstimmar per dygn samt dessutom till bestämmelsen om vilotid. Eftersom vilotidsbestämmelserna föreslås bli koncentrerade till den nya 9 a § och eftersom det är skäl att behandla alla vilotider som gäller hållande i övertidsarbete i undantagsfall på samma sätt, föreslås att arbetsgivaren under de förutsättningar som anges i paragrafen får rätt att låta utföra övertidsarbete utan hinder av 9 § 2 mom. och 9 a §. Samtidigt föreslås en sådan ändring av paragrafens rubrik att den också uttryckligen hänvisar till vilotidsbestämmelserna. Den gällande paragrafens 2 mom. föreslås för tydlighetens skull bli flyttat till 9 § 3 mom.

19 a §. *Vakt-schema.* STCW-konventionen förutsätter att den vakhållande personalens vakt-schema placeras på en synlig plats. Eftersom sjöarbetstidslagen inte har någon allmän bestämmelse om arbetstagarnas arbetsskiftsförteckning, föreslås att konventionens krav på att vakt-schema görs upp uppfylls genom en bestämmelse som förpliktar arbetsgivaren att utarbeta ett vakt-schema för den vakhållande personalen.

Syftet med vakt-schema är att den vakhållande personalen skall veta sina egna vakt-pass. Vakt-schema kan också vara till hjälp för inspekterande myndigheter, t.ex. arbetarskyddsinspektörer, när de utreder om minimivilotiderna har iakttagits. STCW-konventionen utgår dessutom från att de som deltar i vakten kan identifieras med hjälp av vakt-schema och att de uppfyller de behörighets- och andra kompetenskrav som ställs på vakhållande personal.

I vakt-schema skall antecknas när vakterna börjar och slutar för varje arbetstagare som tillhör den vakhållande personalen. Vilotiderna behöver inte märkas ut särskilt i schema, för de framgår indirekt via längden på och placeringen av vaktpassen. De utförda

arbetstimmarna framgår dessutom av den arbetstidsdagbok som förs enligt 20 § sjöarbetstidslagen.

Vaktschemat skall göras upp i förväg för varje arbetsperiod. Ibland är arbetsperioderna mycket långa på grund av sjöfartens speciella karaktär, och därför går det inte alltid att göra upp ett vaktschema för hela arbetsperioden. Av denna anledning föreslås att vaktschemat skall göras upp för minst två veckor åt gången.

När arbetsgivaren gör upp vaktschemat skall han beakta 6 § 1 mom. 6 punkten lagen om samarbete inom företag (725/1978), enligt vilken tidpunkterna för den ordinarie arbetstidens början och slut samt tidpunkterna för vilopauser och matraster hör till samarbetsförfarandets område. Det faktum att ärendet skall behandlas genom samarbetsförfarande innebär inget krav på samförstånd om det vaktschema som skall utarbetas, utan besluten om vakterna ingår i arbetsgivarens rätt att leda och utöva tillsyn över arbetet. På samma sätt ingår det i arbetsgivarens beslutanderätt att ändra vaktschemat. Ändringar i vaktschemat skall göras snabbt och utan dröjsmål. Syftet med bestämmelsen är att vaktschemat skall vara uppdaterat och följas på fartyget. När vaktschemat görs upp skall det ses till att arbetstagaren får de minimivilotider som anges i 9 a §.

Vaktschemat skall finnas till påseende på en synlig plats på fartyget. Detta är viktigt både med tanke på att den personal som håller vakt skall informeras och med tanke på inspektioner. Schemat skall utarbetas innan den tidsperiod som schemat gäller har börjat. På grund av de speciella förhållandena inom sjöfarten finns det dock ingen anledning att fastställa någon exakt tid för när vaktschemat skall vara klart.

1.2. Lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

3 §. *Undantag från tillämpningsområdet.* Enligt paragrafen tillämpas lagen inte på arbete som utförs av befälhavaren på ett fartyg, om det på fartyget utöver befälhavaren arbetar minst fyra personer av vilka en har styrmans behörighet. I begränsningen av tillämpningsområdet anges dock ett undantag som gäller 21 §. Eftersom STCW-konventionen och bestämmelserna om minimivilotider skall tillämpas på alla som håller vakt, föreslås att befälhavaren vid sidan av 21 § också

skall omfattas av den föreslagna 12 a § som gäller minimivilotider, om befälhavaren deltar i en vakt som avses i 12 a §.

10 §. *Undantag från begränsningarna i fråga om overtidsarbete.* Enligt paragrafen tillämpas begränsningarna av overtidsarbete per dygn och vecka inte på sådant arbete som utförs i de undantagsfall som anges i paragrafen och som överskrider den ordinarie arbetstiden. I paragrafen föreslås en sådan ändring att också den minimivilotid för vakthållande personal som föreslås i 12 a § kan frångås då arbetsgivaren låter utföra overtidsarbete i de undantagsfall som avses i paragrafen. Förslaget motsvarar förslaget till ändring av 10 § sjöarbetstidslagen.

12 a §. *Minimivilotid för vakthållande personal.* I 12 § lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart finns bestämmelser om vilotid per dygn och veckovila. Dessa bestämmelser gäller dem som omfattas av lagens tillämpningsområde, med undantag för de situationer som avses i 5 § 1 mom. Bestämmelser om den vakthållande personalens vilotider föreslås ingå i en ny 12 a §. På vakthållande personal tillämpas enligt förslaget inte den allmänna bestämmelsen i 12 § om vilotid per dygn och inte heller 12 § 2 mom. om veckovila. Den föreslagna bestämmelsen om den vakthållande personalens minimivilotid motsvarar den nya 9 a § som föreslås i sjöarbetstidslagen.

På fartyg där STCW-konventionen tillämpas skall enligt konventionens bestämmelser göras upp ett vaktschema. STCW-konventionen tillämpas på fartyg som är i trafik i de fördragsslutande staternas vatten. Eftersom konventionen således inte tillämpas på alla fartyg som omfattas av lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart, föreslås i 3 mom. en bestämmelse om att arbetsgivaren på ett fartyg som omfattas av STCW-konventionen skall se till att det på fartyget görs upp ett vaktschema för den personal som går vakt. Schemat skall göras upp för en arbetsperiod eller minst två veckor åt gången. Av schemat skall i fråga om de personer som håller vakt framgå namn och uppgift på fartyget samt tiderna för när vakten börjar och slutar. Med samma motivering som i fråga om sjöarbetstidslagen föreslås att eventuella ändringar i vaktschemat skall göras utan dröjsmål. Vaktschemat skall också finnas till påseende på en synlig plats på fartyget.

Enligt 18 § i den gällande lagen skall arbetsgivaren utarbeta ett avlösningssystem,

om arbetet har ordnats i vakter. Om arbetet inte har ordnats i vakter skall arbetsgivaren enligt 19 § göra upp ett arbetstidsschema där det framgår när arbetstiden börjar och slutar samt när vilo- och fritiderna infaller. Arbetstidsschemat skall göras upp senast en vecka innan det är avsett att träda i kraft. På de fartyg där ett vakt-schema enligt förslaget skall göras upp, skall enligt 19 § också utarbetas ett arbetstidsschema för varje arbetstagare. Vakt-schema och arbetstidsschemat kan dock kombineras till ett enda dokument, om detta dokument innehåller de uppgifter som bestäms i 12 a § 3 mom. och 19 §. Om befälhavaren på ett fartyg som avses i 3 § 1 mom. deltar i vakten, föreligger ingen skyldighet att göra upp ett arbetstidsschema, utan för hans del räcker det med att ett vakt-schema görs upp.

22 §. *Stadgandenas tvingande natur.* I 2 mom. regleras möjligheten att genom arbets- eller tjänstekollektivavtal komma överens om något annat än vad som bestäms i de lagrum som särskilt anges i paragrafen. Eftersom STCW-konventionens bestämmelser om vaktpersonalens minimivilotid är förpliktande, skall bestämmelsen om vaktpersona-

lens minimivilotid vara tvingande rätt. Därför skall det i momentets paragrafhänvisningar beaktas att 12 a § är av tvingande natur.

27 §. *Straffstadganden.* Enligt paragrafen skall en arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4–12 eller 18–20 § dömas till böter för brott mot arbetstidsbestämmelserna för fartyg i inrikesfart. Det är nödvändigt att utvidga straffbestämmelsen till att gälla den föreslagna 12 a § om vaktpersonalens minimivilotid. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som anges i 47 kap. 7 § strafflagen.

2. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1. Lag

om ändring av sjöarbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöarbetstidslagen av den 9 april 1976 (296/1976) 2 §, rubriken för 4 kap., 9 § 3 mom. och 10 §,
av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 251/1987, samt
fogas till lagen nya 9 a och 19 a § som följer:

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på arbete som utförs av

1) befälhavaren på ett fartyg där det utöver befälhavaren finns minst två anställda personer, fränsett vad som bestäms i 9 a, 10 och 19 a §,

2) maskinchefen och främsta styrmannen om deras arbete inte är indelat i vakter, fränsett vad som bestäms i 9 a, 10 och 19 a §,

3) den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver honom finns minst 15 anställda,

4) en medlem av arbetsgivarens familj, om inte också andra personer arbetar stadigvarande på fartyget,

5) den som uppbär lön enbart i form av en vinstandel,

6) den som utför arbete på fartyget bara när det är i hamn,

7) den som utför enbart tillfälligt arbete för fartygets räkning,

8) en läkare som är anställd uteslutande för sjukvårdsuppgifter, eller

9) den som är anställd

a) på statens fartyg som används för försvars- eller sjöbevakningsuppgifter, eller

b) på ett fiskefartyg, då det befinner sig inom fångstområde.

4 kap.

Övertidsarbete och vilotider

9 §

Hållande i övertidsarbete

Övertidsarbete som ersätts med ett vederlag enligt 12 § 2 mom. och 14 § beaktas inte vid beräkningen av maximiantalet övertidstimmar per vecka enligt 2 mom.

9 a §

Minimivilotider

En arbetstagare skall ges en tillräcklig, minst 6 timmar och en arbetstagare under 18 år minst åtta timmar lång sammanhängande vila per dygn. Regelbundet dagligt övertidsarbete skall undvikas.

Utän hinder av vad som bestäms i 1 mom. skall den som går vakt ges en vilotid på minst 10 timmar under varje period av 24 timmar. Vilotiden kan delas in i högst två delar av vilka den ena skall vara oavbrutet i minst 6 timmar.

Vilotiden enligt 2 mom. kan under högst två på varandra följande perioder av 24 timmar förkortas till 6 timmar åt gången, om arbetstagaren under varje sjudygnsperiod ges en vilotid på minst 70 timmar.

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Begränsningarna i 9 § 2 mom. och 9 a § tillämpas inte på övertidsarbete som krävs för

1) utförande av ett arbete som är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods,

2) utförande av ett arbete som är nödvändigt för lämnande av hjälp enligt sjölagen (674/1994),

3) deltagande i sådana övningar med bärgnings- och eldsläckningsredskap samt andra säkerhetsanordningar som verkställs enligt vad därom särskilt bestäms,

4) utförande av nödvändig vakttjänstgöring i hamn,

5) utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna,

6) utförande av sådant arbete som föranleds av att besättningen minskat under pågående resa, eller

7) utförande av ett arbete som inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid.

19 a §

Vaktschema

Arbetsgivaren skall se till att det på fartyget görs upp ett vaktschema för den personal som går vakt. Vaktschemat skall göras upp för en arbetsperiod eller minst två veckor åt gången. Av schemat skall framgå personens namn och uppgift på fartyget samt tidpunkterna för när vakten börjar och slutar. Eventuella ändringar i vaktschemat skall göras utan dröjsmål. Vaktschemat skall finnas till påseende på en synlig plats på fartyget.

Denna lag träder i kraft den 199 .

2.

Lag

om ändring av lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 mars 1982 om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982) 3 § 1 mom., 10 §, 22 § 2 mom. och 27 § 1 mom.,
av dessa lagrum 22 § 2 mom. sådant det lyder i lag 409/1996 och 27 § 1 mom. sådant det lyder i lag 682/1995, samt
fogas till lagen en ny 12 a § som följer:

3 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på arbete

1) som utförs av befälhavaren på ett fartyg, om det på fartyget utöver befälhavaren arbetar minst fyra personer av vilka en har styrmans behörighet, fränsett vad som bestäms i 10, 12 a och 21 §,

2) som utförs av någon som uppbär lön enbart i form av en vinstandel,

3) som utförs av arbetsgivarens make eller barn,

4) som utförs av en läkare som är anställd uteslutande för sjukvårdsuppgifter,

5) som utförs på ett fiskefartyg, fränsett vad som i 11 och 12 § bestäms om minimivilotider,

6) som utförs på flottningsmateriel, fränsett transportmateriel som används vid flottning, eller

7) som utförs på statens fartyg som används för försvars- eller gränsbevakningsändamål.

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om overtidsarbete

Begränsningarna i 8, 9 och 12 a § tillämpas inte på arbete som överskrider den ordinarie arbetstiden och

1) som är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods,

2) som är nödvändigt för lämnande av hjälp enligt sjölagen (674/1994),

3) som är nödvändigt för vidtagande av en åtgärd som påbjudits av en hamnmyndighet eller en motsvarande myndighet, eller

4) som föranleds av att arbetstagarna oväntat minskat, om inte fartygets besättning omedelbart kan kompletteras genom skäligen åtgärder.

12 a §

Minimivilotid för vakthållande personal

Utan hinder av vad som bestäms i 12 § 1 mom. skall den som går vakt ges en vilotid på minst 10 timmar under varje period av 24 timmar. Vilotiden kan delas in i högst två delar av vilka den ena skall vara oavbrutet i minst 6 timmar.

Vilotiden enligt 1 mom. kan under högst två på varandra följande perioder av 24 timmar förkortas till 6 timmar åt gången, om arbetstagaren under varje sjudygnperiod ges en vilotid på minst 70 timmar.

På fartyg som tillämpar den internationella konventionen av år 1978 angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakt-hållning (FördrS 22/1984) skall arbetsgivaren se till att det för den personal som går vakt görs upp ett vakt-schema för en arbetsperiod eller minst två veckor åt gången. Av schemat skall framgå personens namn och uppgift på fartyget samt tidpunkterna för när vakten börjar och slutar. Eventuella ändringar i vakt-schemat skall göras utan dröjsmål. Vakt-schemat skall finnas till påseende på en synlig plats på fartyget.

22 §

Stadgandenas tvingande natur

Genom arbets- eller tjänstekollektivavtal får likväl överenskommas om något annat än vad som bestäms i 5–7 §, 8 § 2 mom., samt 11, 12, 13, 14, 16 och 17 §. Sådana bestäm-

melser i arbets- eller tjänstekollektivavtal får arbetsgivare som är bundna av avtalet tilllämpa även på de arbetstagare eller tjänstemän som inte är bundna av arbets- eller tjänstekollektivavtalet, men i vars arbets- eller tjänsteförhållanden bestämmelserna i avtalet i fråga annars skall iakttas.

som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4–12 a eller 18–20 § skall för *brott mot arbetstidsbestämmelserna för fartyg i inrikesfart* dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som anges i 47 kap. 7 § strafflagen (39/1889).

27 §

Straffstadganden

Denna lag träder i kraft den 199 .

En arbetsgivare eller företrädare för denne

Helsingfors den 13 juni 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Arbetsminister *Liisa Jaakonsaari*

1. Lag

om ändring av sjöarbetstidslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjöarbetstidslagen av den 9 april 1976 (296/1976) 2 §, rubriken för 4 kap., 9 § 3 mom. och 10 §,
av dessa lagrum 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 251/1987, samt
fogas till lagen nya 9 a och 19 a § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas icke på arbete som utföres av:

1) befälhavare på fartyg, på vilket utom befälhavaren finns minst två anställda personer;

2) maskinchef och främste styrman, om deras arbete icke är indelat i vakter;

2 a) den främste föreståndaren för sådan ekonomiavdelning på passagerarfartyg, på vilken det utom honom finns minst 15 anställda;

3) medlem av arbetsgivarens familj, såframt ej även andra personer stadigvarande är i arbete på fartyget;

4) den som uppbär lön enbart i form av vinstandel;

5) den som utför arbete på fartyget blott medan det är i hamn;

6) den som utför enbart tillfälligt arbete för fartygets räkning;

7) läkare, som är anställd uteslutande för sjukvårdsändamål; eller

8) person, som är anställd
a) på staten tillhörigt fartyg, som användes för försvars- eller sjöbevakningsuppgifter; eller

b) på fiskefartyg, då detta befinner sig inom fångstområde.

Föreslagen lydelse

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på arbete som utföres av

1) befälhavaren på ett fartyg där det utöver befälhavaren finns minst två anställda personer, *frånsett vad som bestäms i 9 a, 10 och 19 a §,*

2) maskinchefen och främsta styrmannen om deras arbete inte är indelat i vakter, *frånsett vad som bestäms i 9 a, 10 och 19 a §,*

3) den främsta föreståndaren för en sådan ekonomiavdelning på ett passagerarfartyg på vilken det utöver honom finns minst 15 anställda,

4) en medlem av arbetsgivarens familj, om inte också andra personer arbetar stadigvarande på fartyget,

5) den som uppbär lön enbart i form av vinstandel,

6) den som utför arbete på fartyget bara när det är i hamn,

7) den som utför enbart tillfälligt arbete för fartygets räkning,

8) en läkare som är anställd uteslutande för sjukvårdsuppgifter, eller

9) den som är anställd
a) på statens fartyg som används för försvars- eller sjöbevakningsuppgifter, eller

b) på ett fiskefartyg, då det befinner sig inom fångstområde.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

4 kap.

Övertidsarbete

Övertidsarbete och vilotider

9 §

Hållande i övertidsarbete

Arbetstagare skall i dygnet givas en tillräcklig, minst 6 timmar och arbetstagare under 18 år minst 8 timmar lång sammanhängande vila. Regelbundet dagligt övertidsarbete skall undvikas.

Övertidsarbete som ersätts med ett vederlag enligt 12 § 2 mom. och 14 § beaktas inte vid beräkningen av maximiantalet övertidstimmar per vecka enligt 2 mom.

9 a §

Minimivilotider

En arbetstagare skall ges en tillräcklig, minst 6 timmar och en arbetstagare under 18 år minst åtta timmar lång sammanhängande vila per dygn. Regelbundet dagligt övertidsarbete skall undvikas.

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. skall den som går vakt ges en vilotid på minst 10 timmar under varje period av 24 timmar. Vilotiden kan delas in i högst två delar av vilka den ena skall vara oavbrutet i minst 6 timmar.

Vilotiden enligt 2 mom. kan under högst två på varandra följande perioder av 24 timmar förkortas till 6 timmar åt gången, om arbetstagaren under varje sjudygnspanner ges en vilotid på minst 70 timmar.

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete

Ovan i 9 § 2 och 3 mom. stadgade begränsningar tillämpas icke på övertidsarbete, som erfordras för:

- 1) utförande av arbete, som är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods;
- 2) utförande av ett arbete som är nödigt för lämnande av hjälp, varom stadgas i 51, 201 och 202 §§ sjölagen;
- 3) deltagande i sådana övningar med bärgnings- och eldsläckningsredskap samt andra

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om hållande i övertidsarbete och i fråga om vilotider

Begränsningarna i 9 § 2 mom. och 9 a § tillämpas inte på övertidsarbete som krävs för

- 1) utförande av ett arbete som är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods,
- 2) utförande av ett arbete som är nödvändigt för lämnande av hjälp enligt sjölagen (674/1994),
- 3) deltagande i sådana övningar med bärgnings- och eldsläckningsredskap samt andra

Gällande lydelse

säkerhetsanordningar, som verkställs i enlighet med vad därom särskilt är stadgat;

4) utförande av nödig vakttjänstgöring i hamn;

5) utförande av åtgärd som påbjudits av hamnmyndighet,

6) utförande av sådant arbete, som föranledes av att besättningen under pågående resa minskat; eller

7) utförande av arbete som, ej tål uppskov och som icke har kunnat planeras att utföras under annan tid.

Ovan i 9 § 2 och 3 mom. stadgade begränsningar tillämpas ej heller på övertidsarbete, som ersättes med vederlag som avses i 12 § 2 mom. och 14 §. Detta övertidsarbete beaktas icke vid beräkandet av det i 9 § 2 mom. avsedda övertidsarbetets maximilängd i veckan.

Föreslagen lydelse

säkerhetsanordningar som verkställs enligt vad därom särskilt *bestäms*,

4) utförande av nödvändig vakttjänstgöring i hamn,

5) utförande av en åtgärd som påbjudits av hamnmyndigheterna,

6) utförande av sådant arbete som föranledes av att besättningen minskat under pågående resa, eller

7) utförande av ett arbete som inte tål uppskov och som inte har kunnat planeras att utföras under någon annan tid.

19 a §

Vaktschema

Arbetsgivaren skall se till att det på fartyget görs upp ett vaktschema för den personal som går vakt. Vaktschemat skall göras upp för en arbetsperiod eller minst två veckor åt gången. Av schemat skall framgå personens namn och uppgift på fartyget samt tidpunkterna för när vaken börjar och slutar. Eventuella ändringar i vaktschemat skall göras utan dröjsmål. Vaktschemat skall finnas till påseende på en synlig plats på fartyget.

Denna lag träder i kraft den
199 .

2.

Lag

om ändring av lagen om arbetstiden på fartyg i inrikesfart

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 mars 1982 om arbetstiden på fartyg i inrikesfart (248/1982) 3 § 1 mom., 10 §, 22 § 2 mom. och 27 § 1 mom.,
av dessa lagrum 22 § 2 mom. sådant det lyder i lag 409/1996 och 27 § 1 mom. sådant det lyder i lag 682/1995, samt
fogas till lagen en ny 12 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på arbete:

- 1) som utförs av befälhavaren på fartyg, om på detta utom befälhavaren arbetar minst fyra personer av vilka en har styrmans behörighet, fränsett vad 21 § stadgas;
- 2) som utförs av den som uppbär lön enbart i form av vinstandel;
- 3) som utförs av arbetsgivarens make eller barn;
- 4) som utförs av läkare som är anställd uteslutande för sjukvårdsuppgifter;
- 5) som utförs på ett fiskefartyg, fränsett vad i 11 och 12 §§ stadgas om minimivilotider;
- 6) som utförs på flottningsmateriel, fränsett transportmateriel som används vid flottning; eller
- 7) som utförs på statens fartyg som används för försvars- eller gränsbevakningsändamål.

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om övertidsarbete

I 8 och 9 §§ stadgade begränsningar tillämpas inte på arbete som överskrider den ordinarie arbetstiden och:

- 1) som är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods;
- 2) som är nödvändigt för lämnande av hjälp varom stadgas i 51, 201 och 202 §§

Föreslagen lydelse

3 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte på arbete

- 1) som utförs av befälhavaren på ett fartyg, om det på fartyget utöver befälhavaren arbetar minst fyra personer av vilka en har styrmans behörighet, fränsett vad som bestäms i 10, 12 a och 21 §,
- 2) som utförs av någon som uppbär lön enbart i form av en vinstandel,
- 3) som utförs av arbetsgivarens make eller barn,
- 4) som utförs av en läkare som är anställd uteslutande för sjukvårdsuppgifter,
- 5) som utförs på ett fiskefartyg, fränsett vad som i 11 och 12 § bestäms om minimivilotider,
- 6) som utförs på flottningsmateriel, fränsett transportmateriel som används vid flottning; eller
- 7) som utförs på statens fartyg som används för försvars- eller gränsbevakningsändamål.

10 §

Undantag från begränsningarna i fråga om övertidsarbete

Begränsningarna i 8, 9 och 12 a § tillämpas inte på arbete som överskrider den ordinarie arbetstiden och

- 1) som är oundgängligt med hänsyn till hotande fara för människoliv, fartyg eller gods,
- 2) som är nödvändigt för lämnande av hjälp enligt *sjölagen* (674/1994),

Gällande lydelse

sjölagen (167/39);

3) som är nödvändigt för vidtagande av åtgärd som påbjudits av hamn- eller motsvarande myndighet; eller

4) som föranleds av att arbetstagarna oväntat minskat, om inte fartygets besättning omedelbart kan kompletteras genom skäliga åtgärder.

Föreslagen lydelse

3) som är nödvändigt för vidtagande av en åtgärd som påbjudits av en hamnmyndighet eller en motsvarande myndighet, eller

4) som föranleds av att arbetstagarna oväntat minskat, om inte fartygets besättning omedelbart kan kompletteras genom skäliga åtgärder.

12 a §

Minimivilotid för vakthållande personal

Utan hinder av vad som bestäms i 12 § 1 mom. skall den som går vakt ges en vilotid på minst 10 timmar under varje period av 24 timmar. Vilotiden kan delas in i högst två delar av vilka den ena skall vara oavbrutet i minst 6 timmar.

Vilotiden enligt 1 mom. kan under högst två på varandra följande perioder av 24 timmar förkortas till 6 timmar åt gången, om arbetstagaren under varje sjudygnperiod ges en vilotid på minst 70 timmar.

På fartyg som tillämpar den internationella konventionen av år 1978 angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning (FördrS 22/1984) skall arbetsgivaren se till att det för den personal som går vakt görs upp ett vakt-schema för en arbetsperiod eller minst två veckor åt gången. Av schemat skall framgå personens namn och uppgift på fartyget samt tidpunkterna för när vakten börjar och slutar. Eventuella ändringar i vakt-schema skall göras utan dröjsmål. Vakt-schema skall finnas till påseende på en synlig plats på fartyget.

22 §

Stadgandenas tvingande natur

Genom arbets- eller tjänstekollektivavtal kan likväl överenskommas om något annat än vad 5–7 §§, 8 § 2 mom., samt 11–14, 16 och 17 §§ stadgar. Sådana bestämmelser i arbets- eller tjänstekollektivavtal får arbetsgivare som är bundna av avtal tillämpa även på de arbetstagare och tjänstemän som inte är bundna av avtal tillämpa även på de arbetstagare eller tjänstemän som inte är bund-

Genom arbets- eller tjänstekollektivavtal får likväl överenskommas om något annat än vad som bestäms i 5–7 §, 8 § 2 mom., samt 11, 12, 13, 14, 16 och 17 §. Sådana bestämmelser i arbets- eller tjänstekollektivavtal får arbetsgivare som är bundna av avtalet tillämpa även på de arbetstagare eller tjänstemän som inte är bundna av arbets- eller tjänstekollektivavtalet, men i vars arbets-

Gällande lydelse

na av arbets- eller tjänstekollektivavtalet, men i vilkas arbets- eller tjänsteförhållanden bestämmelserna i vederbörande avtal annars skall iakttas.

27 §

Straffstadganden

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4–12 eller 18–20 § skall för brott mot arbetstidsstadgandena för fartyg i inrikesfart dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som anges i 47 kap. 7 § strafflagen.

Föreslagen lydelse

eller tjänsteförhållanden bestämmelserna i avtalet i fråga annars skall iakttas.

27 §

Straffstadganden

En arbetsgivare eller företrädare för denne som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4–12 a eller 18–20 § skall för brott mot arbetstidsbestämmelserna för fartyg i inrikesfart dömas till böter. Ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och dennes företrädare bestäms enligt de grunder som anges i 47 kap. 7 § strafflagen (39/1889).

—————
Denna lag träder i kraft den
199 .
—————